

WAT
&
HOE

MALTA & GOZO

REISGIDS

Top 10
hoogtepunten
& INCLUSIEF
KAARTEN

WAT & HOE

MALTA & GOZO

STAD & STREEK

Inhoud

★ Top 10 4

Het Maltagevoel 6

9

Het magazine

- Een fascinerende geschiedenis ■ Rijp voor de eilanden
- Malta en de kruisridders ■ Brad Pitt & Co. go Malta
- Een culinaire smeltkroes ■ Very British, indeed!
- Feestvieren

35

Je draai vinden

- Aankomst
- Vervoer
- Overnachten
- Eten & drinken
- Winkelen
- Uitgaan

45

Valletta, Sliema & St. Julian's

- **Even oriënteren** ■ **In vier dagen** ■ **Top 10** ■ Grand Harbour
- Sliema & St. Julian's ■ St. John's Co-Cathedral
- Vittoriosa (Birgu) **Hoogtepunten** ■ Grootmeesterspaleis
- Fort St. Elmo **Verder ontdekken** ■ 9 andere bezienswaardigheden
- **Waar...** ■ Overnachten ■ Eten & drinken ■ Winkelen
- Uitgaan

83

Zuid-Malta

- **Even oriënteren** ■ **In twee dagen**
- **Top 10** ■ Marsaxlokk Bay ■ Hypogeum van al-Saflieni
- **Hoogtepunten** ■ Tarxien Temples ■ Blue Grotto
- **Verder ontdekken** ■ 4 andere bezienswaardigheden
- **Waar...** ■ Overnachten ■ Eten & drinken ■ Winkelen

103

Centraal-Malta

- **Even oriënteren** ■ **In twee dagen**
- **Top 10** ■ Mdina ■ Rabat
- **Verder ontdekken** ■ 3 andere bezienswaardigheden
- **Waar...** ■ Overnachten ■ Eten & drinken ■ Winkelen
- Uitgaan

119

Noord-Malta

- **Even oriënteren** ■ **In twee dagen**
- **Top 10** ■ Westcoast beaches ■ **Hoogtepunten** ■ Mellieħa Bay & Marfa Ridge ■ **Verder ontdekken** 4 andere bezienswaardigheden
- **Waar...** ■ Overnachten ■ Eten & drinken ■ Winkelen
- Uitgaan

135

Gozo & Comino

Even oriënteren ■ In drie dagen

Top 10 ■ Victoria (Rabat)

Hoogtepunten ■ Comino

Verder ontdekken ■ 6 andere bezienswaardigheden

Waar... ■ Overnachten ■ Eten & drinken ■ Winkelen

■ Uitgaan

153

Wandelingen & tochten

■ 1 Valletta

■ 2 Vittoriosa (Birgu)

■ 3 Mdina

■ 4 Dingli Cliffs

■ 5 Gozo

■ 6 Victoria (Rabat)

Praktische informatie 171

■ Voor je vertrek

■ Als je er bent

■ Handige woorden & zinnen

Kaarten 179

Register 192

Fotoverantwoording 194

Colofon 195

10 redenen om terug te komen 196

★ TOP 10

Mis ze niet! In onze top 10-lijst vind je de belangrijkste bezienswaardigheden, van de absolute nummer 1 tot en met nummer 10.

★ GRAND HARBOUR ► 50

Een boottocht door de door vier vestingstadjes omzoomde natuurlijke haven (afb. links) is de grootste – en mooiste – vakantiebelevens. Je gaat daarbij heel dicht langs cruiseschepen en vrachtboten.

★ 2 MDINA ► 108

De door hoge vestingmuren omgeven 'Stille Stad', Mdina, heeft het barokke karakter behouden. De stad is op zijn sfeervolst tijdens een rondrit met een paardenkoets.

★ 3 MARSAXLOKK BAY ► 88

Idyllisch als een ansichtkaart: het bijna hotelvrije vissersplaatsje Marsaxlokk, met bonte vissersboten en goede visrestaurants.

★ 4 VICTORIA (RABAT), GOZO ► 140

De citadel torent hoog uit boven de hoofdstad van Malta's buureiland Gozo. Vanuit de citadel kun je bijna het hele eiland overzien, met het vele groen en de mooie tafelbergen.

★ 5 SLIEMA & ST. JULIAN'S ► 53

Malta's moderne hart klopt aan de lange kustpromenade van Silema en in het naburige St. Julian's, met veel nachtelijke bedrijvigheid en een verscheidenheid aan restaurants.

★ 6 HYPOGEUM VAN HAL-SAFFLIENI ► 90

Als je deze tempel uit de jonge steentijd beter wil begrijpen, ga dan naar dit meer etages tellende, onderaardse complex uit het neolithicum – uniek in de wereld.

★ 7 ST. JOHN'S CO-CATHEDRAL ► 55

De belangrijkste kerk van het eiland staat in Valletta. Onder kunstige, kleurige platen rusten hier de stoffelijke resten van ridders uit drie eeuwen.

★ 8 WESTCOAST BEACHES ► 124

Hier vind je mooie zandstranden: Golden Bay is altijd druk, het naburige Ghajn Tuffieha Bay is een en al rust en puur natuur.

★ 9 RABAT ► 111

Deze brede stad heeft met haar vele vroegchristelijke catacomben en bunkers uit de Tweede Wereldoorlog ondergronds meer bezienswaardigheden dan onder de blote hemel.

★ 10 VITTORIOSA (BIRGU) ► 60

Anders dan het prachtige Valletta, heeft de eerste hoofdstad van de johannieters nog middeleeuwse trekjes. Hier zie je bovendien hoe eenvoudige Maltezen leven.

HET MALTA-

Ontdek wat deze eilandstaat te bieden heeft en beleef de unieke sfeer zoals de Maltezen dat doen.

FLANEREN OP REPUBLIC STREET

Republic Street, in Valletta, loopt kaarsrecht vanaf het in 2013 ingewijde parlamentsgebouw bij de voormalige City Gate tot aan Fort St.Elmo. Hier kun je lekker flaneren. De weg loopt flauwtjes naar beneden, voorbij de kathedraal, de nationale bibliotheek en het Grootmeesterspaleis, naar steeds groter wordende pleinen. Dan gaat het ineens steil naar beneden, naar de Grand Harbour. Kom lekker op verhaal in een café of aan het water. Er zijn honderden winkeltjes om in rond te snuffelen.

DE FRISSE ZEELUCHT AAN DE DINGLI CLIFFS INADEMEN

Genoeg van de stedelijke omgeving? De Dingli Cliffs aan de zuidkust van het eiland, vlak bij het gelijknamige dorp, zijn puur natuur. Je kunt ver over zee kijken en er waait hier bijna altijd een frisse wind. Pal naast de kliffen staat restaurant The Cliff, met een prima regionale keuken. De ingrediënten hier komen uit de directe omgeving.

ZOEK DE SCHADUW OP IN BUSKETT GARDENS

Warmte is goed, maar hitte werkt verlamdend. De Maltezen vluchten dan naar de sinaasappelgaarden en bosjes van Buskett Garden, met vele wandelpaden en goede picknickplaatsen, speeltuinen en een ridderkasteel dat over iedereen waakt.

GA ZITTEN OP HET DORPSPLEIN VAN XAGHRA

Een van de beide kerkklokken aan het dorpsplein van Xaghra op Gozo staat altijd verkeerd: dat moet de duivel op het verkeerde been zetten. Misschien is het plein daarom ook zo geweldig landelijk gebleven. Vanuit de cafés en restaurants kun je bekijken hoe bedrijvig de dorpsbevolking is in haar vrije tijd.

ZONNEBADEN AAN RAMLA BAY OP GOZO

Ramla Bay, met zijn rood-gele zand, is het favoriete strand van de inwoners van Gozo. Midden op het strand geeft een Mariabeeld blij

GEVOEL

Strandleven à la Gozo: aan de Ramla Bay

Het Maltagevoel

van het diepe geloof van de bevolking. Vrijwilligers uit de hele wereld vertellen bezoekers over de unieke flora en fauna in de duinenwereld, pal erachter. In de rotsen erboven huisde ooit Calypso met haar Odysseus, die ze onsterfelijkheid had beloofd in het geval hij eeuwig bij haar zou blijven. Maar na zeven jaren trok de onrustige reiziger weer verder – hij moest genoeg nemen met zijn literaire onsterfelijkheid.

PICKNICKEN OP DE ROTSKUST VAN SIELMA

Dit is Malta's favoriete plek voor zomerse dagjes uit. Campingmeubelen, handdoeken, koelboxen, maar ook barbecues en gettoblasters worden meegezeuld voor een lekkere dag aan zee. Eten, drinken en samen zijn zijn dan belangrijker dan mobieltjes en smartphones.

KONIJNTJES MET BUIKSPEK

Maltezen gaan het liefst naar het platteland om konijn te eten. Het afgelegen Bahrija is *het* konijnen-dorp bij uitstek. Nog lekkerder is dit misschien wel in het kleine, hypermoderne restaurant Il-Barri in het dorp Mgarr. Hier kun je zelfs konijn met (varkens)buikspek eten.

NAAR DE ZONDAGSMARKT IN MARSAXLOKK

Op zondag worden pal voor de bonte vissersbootjes in Malta's mooiste vissersstadje eindeloos veel marktkraampjes opgezet. Daar kun je vooral souvenirs, textiel, groente

en verse vis kopen. Soms moet je de sfeer hier zwaarder laten wegen dan de kwaliteit van de koopwaar.

GA NAAR DE DRAFBAAN

Veel Maltezen zijn paardenliefhebbers. In hun vrije tijd en in weekeinden rijden ze graag met hun sulky's over het land. Sommigen doen ook mee aan een van de 40 jaarlijkse paardenrennen op de Marsa Race Track, om wedstrijden te rijden, waarbij ijverig wordt gewed.

FEESTVIERN

In vrijwel elk dorp op Malta en Gozo wordt minimaal eens per jaar het feest van de betreffende beschermheilige gevierd, met missen en processies, markten, muziek en vooral veel vuurwerk. De straten rondom de kerk zijn dan bont versierd met slingers, vlaggen en beelden, en vanuit de kerken komt je een geur van bloemen tegemoet.

Processie in Valletta

Het magazine

Een fascinerende geschiedenis	10
Rijp voor de eilanden	13
Malta en de kruisridders	16
Brad Pitt & Co. go Malta	22
Een culinaire smeltkroes	25
Very British, indeed!	28
Feestvieren	31

Het magazine

Een fascinerende **GESCHIEDENIS**

Malta's tempels en oudheidkundige vindplaatsen behoren tot de indrukwekkendste bezienswaardigheden van het eiland. Ze zijn door de Unesco op de werelderfgoedlijst gezet.

De eerste bewoners van de Maltese archipel, waarbij naast hoofdeiland Malta ook de beide bewoonde eilanden Gozo en Comino horen, maar ook de onbewoonde kleine eilandjes Cominotto, Filfla, St. Paul's Islands en Funqus Rock, kwamen rond 5200 v.C. aan vanuit Sicilië. Deze vroege kolonisten leidden een grotendeels nomadisch leven in de talrijke grotten van de eilanden, en voedden zich met vis, met wild uit de toen nog bestaande bosgebieden en met producten uit primitieve landbouw. Hun aanwezigheid is aangetoond door de vondst van skeletten en eenvoudige gebruiksvoorwerpen in het gebied van de Dalamgrot (Għar Dalam). Rond 3600 v.C. begonnen deze vroege kolonisten schijnbaar vanuit het niets met de bouw van enorme tempels, waarmee ze de basis legden voor de Maltese megalietencultuur. Er zijn nu nog 23 tempels bekend, maar hoeveel er nog in de grond liggen of verwoest zijn, zullen we waarschijnlijk nooit weten. De belangrijkste, aanwijsbare tempels zijn het hypogeum van Hal-Saflieni (► 90 e.v.), Tarxien (► 94 e.v.),

---

Je draai vinden

Aankomst	36
Vervoer	37
Overnachten	39
Eten & drinken	41
Winkelen	42
Uitgaan	43

Aankomst

Per vliegtuig

- **Malta International Airport**, bij Luqa, is de enige internationale luchthaven van de archipel. Het ligt 7 km van Valletta, 13 km van St. Julian's, 22 km van Mellieha en 8 km van Marsaskala. Buiten de spitsuren is iedere plaats op het eiland binnen 30-45 minuten te bereiken vanaf de luchthaven.
- **Voor luchthaveninformatie:** tel. 21 24 96 00 of www.maltairport.com.

Van de luchthaven naar het hotel

- **Lijnbussen** verbinden de luchthaven met talloze eilandplaatsjes. De dienstregeling vind je op <https://www.publictransport.com.mt>. Kaartjes koop je bij het Arrivaloket in de aankomsthal; daar zijn ook goedkope dag- en weekkaarten verkrijgbaar. De lijnen zijn:
  - X1 Airport – Qawra – Mellieha – Cirkewwa (voor Gozo)
  - X2 Airport – Paola – Gzira – Sliema – St. Julian's
  - X3 Airport – Attard – Rabat – Mosta – Qawra – Buggiba
  - X4 Valletta – Airport – Birzebugga
  - X5 Valletta – Airport – Marsaskala
  - X7 Valletta – Airport – Paola - Tarxien
- **Airport Shuttle** verbindt de luchthaven met talrijke hotels op het eiland. Je kunt je ticket vooraf via internet kopen (<https://www.maltairport.com/passenger/getting-here/shuttle-service>), maar ook in de bagagehal van de luchthaven. De shuttle is duurder dan de lijnbus, maar is dan ook comfortabeler.
- **Taxi's** wachten in groten getale voor de aankomsthal. De actuele prijzen zijn te zien bij het taxiloket in de aankomsthal: je betaalt je rit daar al. Zo heb je onderweg geen gedoe over de ritprijs.

Van Malta naar Gozo

De meeste touroperators verzorgen aansluitend vervoer van Malta naar Gozo. Als je op jezelf reist, ga dan met de veerboot naar Gozo en neem daar de bus.

- Vanaf Cirkewwa (aan de noordelijke punt) gaat de **veerboot** over het Kanaal van Gozo naar Mgarr. Overdag varen deze schepen ongeveer elke 30 minuten, 's nachts met wat grotere tussenpozen. De overtocht met de autoveerboot duurt 15 tot 20 minuten. Vanaf Cirkewwa op Malta heb je geen ticket nodig, maar voor de terugreis vanaf Mgarr moet je er wel een kopen. Info: tel. (356) 22 10 90 00; www.gozochannel.com.
- Op Gozo volgt de **dienstregeling van bussen** van Mgarr naar Victoria de dienstregeling van de veerboten, zodat de aansluiting goed is.

Van Malta naar Comino

- De overtocht van gasten voor **Hotel Comino** wordt door het enige hotel van het eiland zelf verzorgd, tel. 21 52 98 21 (► 149).
- Tal van **plezierboten** van overal op Gozo en Malta bezoeken ook Comino op dagtochten. Voor details kun je terecht bij het dichtstbijzijnde toeristenbureau.

Toeristenbureaus

- Aankomsthal (Arrivals), Malta International Airport, tel. 23 69 60 73/4.
- Valletta, Melita Street, tel. 21 22 01 93 /02 64
- Valletta Waterfront, Pinto Wharf, tel. 21 22 06 33

Wandelingen & tochten

1 Valletta	154
2 Vittoriosa (Birgu)	157
3 Mdina	160
4 Dingli Cliffs	163
5 Gozo	165
6 Victoria (Rabat)	169

1 VALLETTA

Wandeling

AFSTAND: ca. 2-3 km

DUUR: 2-4 uur

BEGIN-/EINDPUNT: Busstation 191 E1

Valletta's geometrische ontwerp herken je ook als je naar boven kijkt

Valletta's geometrische stratenpatroon herken je goed als je er van bovenaf op kijkt. Valletta geldt als eerste op de bureautafel ontstane stad uit de nieuwe tijd. De straten zijn schaakbordachtig aangelegd: negen verkeersaders doorkruisen de stad in de lengte, het verval van de twaalf dwarsstraten wordt grotendeels via trappen opgevangen. Tijdens deze wandeling ga je bijna helemaal rond de oude stadskern. Van elk van de daarbij aangegeven punten is het slechts 3 minuten lopen tot het belangrijkste van Valletta: Republic Street.

0-2

Vanaf het busstation in Valletta is het ca. 100 m tot de in 2013 nieuw vormgegeven toegangsweg naar de stad, op de plaats waar eerst de

City Gate stond. Hier valt vooral het ook gloednieuwe parlamentsgebouw aan **Freedom Square** (► 73) op. Voorbij het nieuwe openluchttheater in de ruïnes van het oude operahuis kom je op Castille Place, met links de **Auberge de Castille** en rechts **St. James Cavalier**. Loop rechtdoor naar de **Upper Barakka Gardens** en geniet van het fantastische uitzicht over de **Grand Harbour** (► 50 e.v.).

2-3

Verlaat de Upper Barrakka Gardens aan de rechterkant, naar St. Ursula Street. Sla direct rechts af, daarna links Battery Street in en loop rechtdoor. Je passeert nu het **St. Barbara's Bastion**, misschien wel de mooiste woonwijk van Valletta, met heel goed onderhouden

MALTA & GOZO

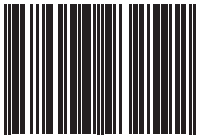
- De **Top10**-selectie van onbetwiste hoogtepunten
- De **beste hotspots**: van de lekkerste lunchadressen tot de mooiste musea
- Verken het **eiland per regio**
- Met stadswandelingen en **insider tips**

Met deze **Wat & Hoe Reisgids Malta & Gozo** ga je voorbereid onderweg.

De eilanden Malta en Gozo zijn afwisselend en bieden van alles, van mystieke tempels en oude kleurrijke havens tot het mondaine Vallette met historische bezienswaardigheden of de vele stranden.

NUR 512

9 789043 932592